

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під ч. 1.
пл. Домбрового (Хорунжини). Екпе-
диция місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порга. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні довесеня по
30 с. від стрічки.

Невдала робота.

(X) Поміж німецькими сторонництвами державної ради зросло до найбільшої сили числової сторонництво німецьких людовців і оно намагало ся в свої руки взяти керму не лише поміж німецькими сторонництвами, але й взагалі забажало передувати в посольській палаті. На чолі поставило се сторонництво молодого і рухливого адвоката д-ра Дершатту (словінського роду — Держата), котрого Німці проголосили яко Kopf der deutschen Weissheit і при ріжних нагодах висували его яко кандидата то на Landmann-міністра, то на міністра судівництва, то на міністра залізниць. Колиж в Угорщині заострило ся пересиленє, відозвалась у д-ра Дершатта жадоба слави і він виступив з наглим внесенем в посольській палаті, щоби вибрано окрему комісію з 48 членів для розсліду взаємин між Австрією а Угорщиною і для управильнення обопільних відносин. Краснорічивою промовою доказував др. Дершатта потребу такої комісії, палата ухвалила его внесенє, хоч можна було безпечно сю справу перекласти угодній комісії, вибрано комісію і поставлено головою єї д-ра Дершатту а навіть комісію саму не інакше називано, як Derschatta-Ausschuss. Комісія повибирала підкомітети для ріжних питань, потворили ся крім того в тих підкомітетах редакційні комітети і здавало ся, що аж тепер на чисту воду виведуть австро-угорські взаємини.

Одначе після вибору цілого того апарату переогодом задрімала комісія сном блаженних і треба було доперва кількору-

зових грімких запитань Шенерера, щоби розбудити комісію з просони. Зближав ся конець сесії, на Угорщині положенє заострило ся наслідком покликання міністерства Феєрварого, котре і Австрію втягнуло в ех lex своїм становищем що до квоти на спільні видатки державні. Тепер уже конечно треба було в комісії Дершаттвській щось зробити і предложити палаті свій погляд в справі квоти. Посипали ся ріжні внесеня, про котрі ми свого часу писали (одно на розлуку Австрії від Угорщини, друге на ухваленє закона з повновластю для правительства до виплати квоти, инші знов внесеня з резолюціями ріжнородними). Скінчило ся на ухваленю резолюції полатаної з ріжних внесень, а відома річ, що резолюції уважають правительства звичайно яко *ria desideria* і они не мають великої сили і значіння. Резолюції є звичайним виходом з трудного положеня, серед котрого неможливо перевести якогось рішучого внесеня, котре змагає до ясної цілі. Склало ся так, що резолюцію ухвалено більшстю голосів правиці (Поляків, Чехів, Словінців і християнських соціялів), а німецька лівиця остала в меншости і се так взяв собі др. Дершатта до серця, що зложив председательство комісії. Згадана більшість зложила ся вправді случайно, але в ній найшли ся ті живла, котрі не забули, як то в 1867. році Німці з підмогою гр. Байста довели до дуалізму, котрий мав забезпечити верховладу Німців в Австрії а Мадярів в Угорщині. Австрійські Німці-ліберали, бажаючи досягнути верховладу в Австрії над ненімецькими народностями, подали руку Мадярам, щоби знов они могли забезпечити собі верховладу в угорських краях, змадяризувати тамошні

народности немадярські, і так завести владу одної політичної нації в краях корони св. Стефана. Мадяри, погодивши ся з Хорватами, згнобили Румунів, Словаків, Сасів і Русинів і почули, що можуть всюди переперти свою волю. Австрія була приневолена для милого спокою робити уступки при всякій нагоді. Колиж виринуло в Австрії чеське питанє і стало домагати ся полагоди, тоді нераз Німці-ліберали австрійські кликали на підмогу мадярських лібералів, от хочби згадати для прикладу, як барон Хлюмецкий їздив до свого приятеля Селя в Ратот, щоби повалити міністерство гр. Туна. Угри звикли з того часу мішати ся в усякі внутрішні справи австрійські, а тепер коли упало сторонництво угорських лібералів, др. Дершатта забажав уоружити Австрію проти Угорщини, покористувати ся відродженим парламентом, щоби знов скріпити захитанє становище Німців. Одначе сторонництва правиці зрозуміли замір д-ра Дершатта і не станули єму у підмогу. Не дасть ся однак заперечити, що ухваленою резолюцією не злякають ся Мадяри і дальше будуть стояти при своїх домаганнях. Державна рада повинна пильнувати, щоби при евентуальній угоді угорської коаліції з Короною були також забезпечені інтереси Австрії. Барон Гавч запевнив, що в критичній хвилі скличе державну раду, щоби она спільно з правительством станула на сторожі австрійських інтересів. Недалека будуччина покаже, на скільки державна рада зуміє постояти за власну справу.

Напад опришків

на двір Коженювских в Цуцилові 1762 р.

(Протоколи зізнань опришків).

Подав

Богдан Барвіньский.

В гродських галицьких книгах, перехованих в «краснім Архіві актів гродських і земських» (т. зв. бернардинським) у Львові найшов я два протоколи зізнань опришків, які 1762 р. напали були на двір шляхтича Коженювского в Цуцилові (в Надвір'янщині).

Докладної дати сего нападу не знаємо, хоч з огляду на се, що в протоколах згадуєть ся про напад инших опришків на двір п. Струпчевского в Черемхові 1. марця 1762 р.¹⁾, треба класти сей напад десь на марець — листопад с. р. то є, до хвилі, в котрій опришки, які напали на двір в Цуцилові, зізнавали в суді та магістраті.

Зловлених опришків переслухувано два рази. Перший раз дня 27. листопада 1772 р., в галицьким гродським суді в присутности Каєтана Вренцького, бурґрафа і субделєгата гродського галицького та Михайла Томича Березовского, заприсяженого субделєгата гродського галицького.²⁾ В нападі на цуцилівский двір брало участь вісьмох опришків (зглядно б, бо двох з них брало участь лише в змові, як низше побачимо): 1. Стефан Калиняк; 2. Стефан Качулко; 3, 4 і 5. Василь, Іван та Петраш Хро-

мінці (Хромінчуки, Хромінчаки); 6. Василь Дудчак (Дудка, Дудчин); 7. Василь Боднарчук (Bednarczuk) і 8. Антін Космацкий. З тих зловлено лише п'ятох: Калиняка, Качулку, Петраша, Хромінця, Космацкого й Боднарчука в Делятині на ярмарку. Прочі три опришки, Василь та Іван Хромінці й Дудчак повтікали. Зате до відвічальности в галицьким суді потягнули Дудчакового батька, старого Івана Дудку й четвертого брата Хромінців, Стефана.

В галицьким магістраті зізнавали зловлені опришки 29. листопада 1762 р. в присутности Теодора Олескевича (praesidens), Андрия Смульского, Томаша Твайковича, Теодора Комажиньского, Яна Баляковского й Матвія Кашуби (conseit). На протоколі підписаний Домінік Павловский (notarius civitatis).³⁾ Калинякови, Качулці і Петрашеви Хромінцю ставлено питання, відтак брано їх на тортурі й пришікано огнем. Боднарчука та Космацкого взято відразу на тортурі. Івана Дудку та Стефана Хромінця увільнено ще мабуть в суді, бо в магістраті вже їх не переслухувано. Цікаво, що Калиняк старав ся звалити всю вину на Качулку і Боднарчука, сі знова на Калиняка, а Петраш Хромінець заявляє, що его брата силоміць з собою взяли на розбій. Як закінчилась справа, не знаємо з протоколів. Але без сумніву всіх зловлених опришків страчено.

Протоколи зізнань опришків подаю в вірнім перекладі (они зладжені в польській мові), подекуди подаючи лише зміст (особливо при

частих повторюванях). Задержую особливо в характеристичних уступах вислови й реченя ориґіналу. Деякі лише реченя в протоколах судових подані в oratio recta). В обох протоколах стрічають ся часом реченя в oratio recta в рускій мові. Все те, що є перекладом протоколів (не змістом) беру в знаки наведеня. Хоч опришки зізнавали два рази, то я подаю їх подвійні зізнаня бо і в одних і в других находить ся щось характеристичного. Повторюваня одного й того самого пропускаю, або подаю зміст. Наперед подаю протоколи зізнань в суді, опісля в магістраті на тортурах.

I.

З опришків зізнавав перший в галицьким гродським суді «illaboriosus»⁴⁾ Стефан Калиняк, вольний.

«Родом з дідів праїдів з Волосова, з часті панів Телєфусів; там родив ся і виховав ся, літ має від уродженя над сорок; там оженив ся, з молодших літ надслугував коло двора, був побережником, потім зроблено его вольним; бавив ся⁵⁾ господарством. До забійства Коженювских намовив его Василь Боднарчук, а не вчинив сего з власної волі; тягнулось то півтора року, нім до сего забрались. З своїми гадками нікому не звіривсь, ніхто его не радив ся; радили ся з ними Боднарчук і Качулка. До забійства збиривсь півтора року; з Боднарчуком і Стефаном Качулкою умовлялись в Іванівцях і Товмачику. Зібравшись у Автона Космацкого,

Д О П И С Ь.

(Самбір і Самбірщина).

Гляньмо тепер на організацію третю с. в. Русинів. Самбірщина під зглядом економічним не виявляє майже жадної організації. Одиноке задаткове товариство «Добробит» не вистарчає на потреби повіту, не гуртує як слід зайвих капіталів, не дає легкого і дешевого кредиту, а найліпшим доказом сего загальне бажане витворення ще другого товариства, котре би узявляло більше економічні потреби.

Ні одна руска громада в Самбірщині не має каси Райфайзена, а каси громадські забрані до Самбора і з них при раді повітової витворена каса повітова, на котру з огляду на склад ради повітової Русини впливу так, як би не мали.

Скленки при читальнях є по декотрих селах, але не є злучені і число їх зникаючо мале, одинокий же sklep «Народної Торговлі» в Самборі, бож «Ризниця» з огляду на зовсім инше задане, мусимо полішити на боці, се в порівнянню з попередньо виказаними змаганнями Жидів і Поляків заадамо маленькі успіхи.

Се промовляє за потребою організації на полі економічним, котре дотепер лежить обологом. Аби був успіх, мусить раз бути зроблений початок, а сего початку годі в нашім повіті діждатись. Всяка ініціатива стрічаєсь з такою рівнодушністю, що граничить з апатією. Розпічне оден, другі глядять з заложеними руками чи удасть ся ініціаторови перевести свою думку, а не удасть ся з огляду на байдужність других, то це кепковане. Удасть ся діло, тоді знов борба о вплив в товаристві і верховладу. Наколи ініціатива якась є добра для загалу, для повіту, то святим є обовязком кожного щирого чоловіка помагати.

Наколи у Жидів і Поляків, що становлять малий процент в повіті, бачимо запопадливу працю на полі економічним, тож святим нашим обовязком є прийняти за діло в тім напрямі.

На області економічній майже ще нетіканій в Самбірщині праці многи, надії на успіхи великі, тільки робити б і не чекати, що оно само зробить ся, бож се неможливе, а коли бачимо запопадливу працю в округ себе, то гріхом є дальше спати гнилою колодою.

Гуртова праця є коначна і тільки она може ручити за успіх, тож не можемо здаватись на одиниці а зрозуміти, що при згоді десяткох робітників скорше і успішнійше виконаєсь діло, чим робота на самоідку.

Просьвітна праця в повіті спочиває на шкільництві народнім і на змаганнях просьвітних товариств, що через ширене своїх видавництв,

та ряди-годи викладів стараєсь піднести урвень, розширити кругозор.

Хотяй статистика виказує, що руских громад, отже і шкіл в повіті є більше, чим польських, однак Русини не мають впливу на хід діл шкільних, бож навіть не мають репрезентанта в раді шкільній окружній з виїмком вірального голосу зі сторони церкви. Є се аномалія, якої хіба другої в краю не найдемо. Много сіл в повіті не має ще жадних шкіл, по других же будинки шкільні є знищені, без городів, салі шкільні низькі, задурні, не можуть помістити обовязаних на науку дітей. Шкільництво пародне на цілім Підгір'ю а так само і в Самбірщині є в початковій організації, а доказом сего одна одинока більшеклясова школа на цілий повіт Самборі а крім кількох двоклясівок, самі школи одноклясові і то не заосмотрені як слід. (Конець буде.)

Політичні вісти.

В суботу відбуло ся послідне засідане палати послів в весняній сесії. На вступі пос. Штайн мотивуючи своє нагле внесенє о скликанє державної ради в случаю остаточного іменованя парламентарного кабінету на Угорщині, заявив: «Нашою метою є злука німецьких країв Австрії з німецькою державою. Опісля пос. Грос поставив подібний наглий внесок: Взиває ся правительство, аби з огляду на відносини пануючі на Угорщині, було приготоване на всі можливости, так аби ні правительство ні парламент не дали ся заскочити тамошними подїями і аби ми не мусили станути перед довершеними фактами. Взиває ся правительство, аби скликало сейчас раду державну в хвили, коли би на Угорщині утворено нове правительство парламентарне, або коли би там мало прийти до рішення в инших політичних справах.

Президент кабінету бар. Гавч відпер заміти пос. Штайна проти правительства та висловив єму вдячність за отвертість, а зі своєї сторони заявив, що не лише яко державний керманіч, але й потім буде поступати вшою дорогою як п. Штайн і єму подібні. Що до внесенє пп. Штайна і Гроса зложив свою заяву в комісії Дершатті і єще раз зазначив, що в случаю потреби правительство скличе державну раду. В голосованю прийнято наглисть обох внесенє, а що до мерітум внесенє пос. Гроса ухвалено єго 161 голосами проти 9, з чого всенімці були незвичайно вдоволені і веселі. По полагадї кількох дрібних справ президент гр. Фетер пожелав послам веселих фєрій і замкнув засіда-

не, заявляючи, що оно буде мабуть послідне в біжучій сесії.

В бюджетовій комісії прийнято правительственну предлогу в справі утвореня італійського правничого виділу в Ровередо, а відкинено внесенє пос. Мальфатого на заснованє того виділу в Триєсті. В часі дискусії промовляв пос. Романчук, мотивуючи жаданє утвореня руского університету, а поки що бодай руского правничого виділу у Львові.

Одисея «Потемкина» закінчила ся так несподівано, як безідейно зачала ся. «Потемкина» забрала російська ескадра до Севастополю, а єї залога розбрела ся по селах коло Констанци. Росія — як доносять — зробила представленє в Букарешті що до видачі тих моряків, аби покарати їх за вимордованє офіцирів і за участь в революційнім руху в Одесі. Псля договору Росії з Румунією що до видачі політичних вязнів, тільки тоді обі держави дають азиль дезертирам і політичним виновникам, коли они не допустили ся звичайного злочину. В тім випадку квестія стає досить замотаною. Мимо сего Ромуїя прирекля залозі «Потемкина» беззачинність і безкарність.

Російські моряки-ворохобники найдуть легко кавалок хліба в сьвітлі. Сеж самі молоді, кріпкі люди. З Гамбургга мав вже виїхати агент до Букарешту, щоби звербувати їх на кольоїї в Аргентині. Остаточно можуть ті моряки вступити до якої небудь торговельної маринарки. Инша річ з надїями, які на них покладали революційні партії в Росії і поза Росією. Замість пособити справі революції, «Потемкинці» тільки показали дорогу громадній дезерції. Одно тільки сьвідчить про них добре: Коли їх запитали, чому они не бомбардували Теодозії, заявили, що здержали ся з милосердя над населенєм. Ну, глядїть, навіть і революціоністи можуть мати милосерде над людским житєм і людским майном!

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні півроку просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залегlostий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Петра і Павла; римо-кат.: Генриха. — В четвер: руско-кат.: Собор 12 Апостолів; римо-кат.: Маргарити. — В п'ятницю: руско-кат.: Косми і Даміана; римо-кат.: Бонавертури.

звідти вечером прийшли під Волосів, п'ятьох їх: Стефан Качулка, Василь Дудка⁶⁾ і трех братів з Микуличина, Хромінців, Василь, Іван і Петраш. Хромінці остали за селом, а Стефан Качулка⁷⁾ і Дудка прийшли до него (до Волосова), бо він по змові вернув наперед до дому і взявши єго з собою разом, знов зійшлись і прийшли до Цуцилова. Під Цуциловом сіли в долині, побачивши в селі сьвітло, не відомо чи в дворі пана Слонецкого, чи де инде. Як сьвітло погасло, один перед другим попросили, що один другого в небезнеці не відступить, а напившись горівки з барилки, так говорили: «Стрясем⁸⁾ пана Коженювского, стрясем і Жида», (що мешкав в каменіці в Цуцилові на часті Тельфусівській) Прийшовши під двір, де мешкали панство Коженювски, вернув назад, а тамтих п'ятьох напали на двір. Він ані сам, ані через нікого не давав їм знати, они самі наперед змовились з ним і прийшли до него. Не знає, хто був на сторожі, а котрі вскочили до мешканя, котрий забив панство Коженювских і як їх забито, «bo się od plotu przerzrowadziwszy, onych zawrócił назад».

У Качулки бачив сокиру, а у Дудчака рушницю, про инших не знає, якє мали оружє. Не знає яку добичу і кілько грошей взяли, бо з ними по забійстві не бачив ся, они до него не приходили, аж в сїм неділь сам до них пішов до Івановець по обіцяну корову за «nastęczenie» і напроваженє на панство Коженювских. Корови не дали, лише трийцять тивфів вроцлавских, видлєних на него і лишених у Боднарчука. По виконаню забійства вернули назад до

Івановець до Антона Космацкого і там ділились добичею, сїмох їх: три Хромінці, Качулка, Дудчак, Боднарчук, Антін Космацкий. Чим, якою добичою ділились, кілько котрому припало, не знає⁹⁾.

Другий опришок «illaboriosus» Стефан Качулка так зізнав:

«Родив ся в селі Новоселиці на Угорщині; малим впровадив єго отець з Угорщини, виховавсь і оженивсь в Волосів на часті Тельфусівській; літ має 40; потім перейшов до Товмачика і бавив ся господарством. Стефан Калиняк возний прийшов до Івановець до Боднарчука і вавив єго, говорячи: «Ходи зі мною і більше собі прибери людий, щоб ми могли гроший у пана Коженювского дістати, бо має гроші, я сам бачив». Стефан возний прийшов в тиждень другий раз до Івановець і намовляв Боднарчука, Космацкого і його до забійства Коженювского і рабунку. Боднарчук вимовляв ся, не хотів іти, бо бояв ся своєї челяди, щоб она сего не виявила, але на те зізнавав. В тиждень по другій намові прийшли в нощі до Івановець до Антона Космацкого три Хромінці з Микуличина, намовлені возним; в день сиділи на горі сьвітлиці; ночною Хромінці нарадившись з Космацким, пішли з Василем Дудчаком і з ним до Цуцилова, а Боднарчук і Космацкий самі іти не хотіли, лиш їх самих врядали. Тойж нощі, як вийшли з Івановець, ідучи до Цуцилова, вступили до возного до Волосова, бо при змові казав, як будуть іти, до себе вступити і без него не йти. Звідси пішли разом з возним до Цуцилова. Прийшовши під село возний сказав ті сло-

ва: «Зістаньте ви ту, а я піду поскочу, чи сьлять панство К-скі і чи нема там яких гостей або сторожа». Вернувши до них і взявши їх з собою перед сам двір, припровадив аж під вікна і сказав: «Ідїтьжеж тепер, пан сам спить на ліжку в сьвітлиці, гроші в шкатулі під головами, пістолети і шаблі вьєять на стїні над ліжком», а сєм вернуєсь назад. Прийшовши до двірка на рабунк і по добичу, не могли добутиєсь дверми; тому повбивавши вікна бучками, вскочили напрасно до сьвітлиці; два Хромінці, Василь і Іван, пірвали сьлячого на ліжку п. Кож. і почали дусити, а коли він вирвавсь і вхопив за пістолети, оба Хромінці вирвали єму пістолети, кинули ним об землю і почали єго рубати. Тимчасом п. Кож. втік на потемки до коморы, але Іван Хромінець кинувсь за ним і зарізав його ножом. Серед замішаня вибігла панна з сьвітлиці на двір і почала втікати. Петраш Хромінець зловив її з Василем Дудчином запровадили до сьвітлиці. Саму паню Коженювску зловили в сьвітлиці, позатикали вікна, засьвітили, питали її с гроші і самі всюди грошей шукали. А зі злости, що найшли мало грошей, добув Василь Хромінець шаблі п. Кож., почав паню рубати і забив її. Він також забив панну. По забитю пп. К. взяли пару пістолєтв, рушницю, дві шаблі, одну оправну, другу чорну і штуку кармазину. «Грошей не знаю, як багато». Коли питали паню К—у о більше грошей, сказала: «Więcej pieniędzy nie mam, ale u Żydów są na rozżyczeniu». По забійстві пішли лісами до Івановець і в хаті Космацкого ділив добич Боднарчук. З грошей дісталось кождому по 20 зл. Пайку возного затримав Боднар-

— **Аматорське представленє у Львові.** Читальня «Пресвітері» на городецькій передмістї устроєє в середу дня 12. с. м. в сали тов. «Скала» при ул. Міцкевича аматорське представленє, на яке зложуть ся: «Тато на заручинах», міщанська подія в 1 дії Григорія Григорівича; «Два домки і одна фіртка» комедія в 1 дії Льва Лотоцького; «Настоящі» комедія в 1 дії Льва Бобичевича. В антрактах продукції хору мужеского. Ціни місць: Крісла I-рядні 1-40 К, II-рядні 1 К, III-рядні 60 с, партер 30 с. Добровільні жертви приймає ся з подякою. Дохід призначений на приватну мужеску семінарію в Коломиї. Білети можна набувати щоденно від 6—8. вечер в читальні, площа св. Юра ч. 5. В день представлення від год. 5. веч. при касі. Початок точно о 7. год. вечером.

— **З Бережан просять нас оповістити:** Як вже було оголошено в часописях відбуде ся в суботу 15. с. м. о год. 11. рано в сали «Надії» в Бережанах віче. Про справу крєованя рускої гімназії в Бережанах реферувати буде др. А. Чайковський зі Скола. Обовязком патриотичного духовенства є подбати, щоби на вічу явило ся як найбільше учасників. Комітет просить рівночасно всіх, котрим розіслано аркуші до збираня підписів, щоби надіслати їх як найскорше на руки секретаря комітету

— **Цісар жертвував з власних фондів 100 К** на будову церкви в Плетеничах, перемишлянського повіту.

— **Красва рада шкільна оголошує,** що в часі великих ферій не будуть приймати сторін в бюрах кр. ради шк. в неділі і свята.

— **Вибори в Золочівщині.** При вчерашнім доповідям виборі соймового посла попок. Яворскім з курії сільських громад золочівського і зборівського повіта взяло участь 310 виборців на 328 управнених до голосованя. Абсолютна більшість виносила 156. Послом вибраний діляч Казимир Обертинський 247 голосами. О Петровський дістав 61 голосів. Перед чотирма літами дістав був пок. Ап. Яворський 207, а тепер «вільна рука», якої «Діло» так завзято боронить, нагнала его наслідники о 40 голосів більше.

— **Другий курс** для провідників ігор і товариських забав відбуде ся у Львові в днях від 17. до 25. с. м. Зголошена приймає і уділяє інформацій «Тов-о забав люду і молодіжи» у Львові при ул. Домбровського ч. 5.

— **Іспит зрілости** в Бережанах відбув ся в днях від 26. червня до 5. липня під проводом п. Терляковського, директора учительської семінарії в Станіславові. Сьвідомі зрілости одержали: Евзевій Бачинський, Юл. Баран, Стан Варжиковський, Аріє Безен, Альфред Брубахер, Арнольд Брубахер, Никол. Чайковський (з відзнач.), Ігн.

чук і в кілька неділі єму дав. Кармуан діставєсь Боднарчукови; обі шаблі, рушниця і пістолети дістались Хромінцям. Стефан Хромінець не ходив з братами на розбій, про те не знав і нічого не дістав, а хоть шаблі найшов в своїм огороді, не знав, відки там взяли ся; найшовши їх, дав добровільно знати до двора і віддав там.⁹⁾ (Дальше буде).

¹⁾ Про справу нападу на двір в Черемхові гл. Castr. Halic. T. 277, p. 716—17 і 1263.

²⁾ Castr. Halic. T. 279, p. 4391—4408. Sabath post festum Staе Catherinae Virginis et Martyris. Облятуван 4/XII в гал. ргоді Станіслав Коженювський (Sabbatho ante festum S. Nicolai Episcopi). Зізнаня протоколярні зататуловані «Liberae confessoriae».

³⁾ Castr. Halic. T. 279, p. 4408—4426. Actum in loco turturatum feria secunda in vigilia Seti Andreae Apostoli. Облята та сама, що й повисших зізнань. Титул «Confessoriae corporales».

⁴⁾ «Шабогіосус», — титул, який придано в прот. опришкам значить: неробочий, бродяга, такий, що не має якогось занятя пор. sub voce «неробочий». Новіцкій: Справочный Словарь юридических терминов древняго актоваго языка юго-западной Россіи. Київ 1871, с.16; Пискуновъ: Малороссійско-червоноурскій словарь живаго и актоваго языка. Київ 1882 (2 вид.) с. 154.

⁵⁾ Слова характеристичні в протоколах.

⁶⁾ Має бути Василь, як я подаю в текстї, бо Іван, батько Василя, не брав участі в нападі. Івана подано в протоколі помилкою (пор. зізнаня Хомняки в магїстратї).

⁷⁾ Тут замість Стефан, хибно подано в оригіналї Іван Качулка.

⁸⁾ Сего характеристичного слова взагалі часто уживали опришки.

⁹⁾ Дальше не відповів; з 12 поставлених питань на 10, 11 і 12 відповів, що не знає о нічим більше.

¹⁰⁾ Качулка боронить невинного Стефана Хромінця. Дальше не хотів відповідати «powiadając, że to mi się pierwszy raz trafiło». Слова дуже характеристичні. На 10, 11 і 12 питань відповів, що не знає о нічим більше.

Глубовський, Едв. Голєндер (з відзн.), Ярослав Гриневецкий, Лев Кекшич, Ів. Костельний, Ів. Косович, Володимир Кульматичкий, Меч. Левандовский, Володисл. Мац, Ал. Маркевич, Озия Маєр, Хаїм Мільх, Вяч. Нартовский, Мечисл. Павлюк, Петро Копача, Тад. Попель, Ів. Рупп, Едв. Рьдз, Ісаак Шенпер, Йос. Сліяко, Давид Спирман, Генр. Стой, Ів. Шенанський, Лука Уранович, Кива Вайсбарт, Казим. Задорецкий, Яків Заводовский. Десть учеників дістало позволенє поправити іспит по феріях, а одного репробовано на рік.

— **Роковини смерти сьвяткувати.. танцями** зуміють хіба Богохуди або які варварські племена Негрів, а не люди, що дістали диплом арілости. Однак бачимо, що й у нас дучають ся такі випадки. Отсе в Черновець одержуємо друковані записки отсего змісту: «Українці абитуриенти учительського семінара в Чернівцях уладжують в суботу» ітд. «в X роковини смерти великого учителя українського народу, Михайла Драгоманова концерт при співучасті» ітд. «По концерті танці». Інтелігентний чоловік сьвяткуючи память заслуженого покійника, певно не буде виправляти герців по сали. Сї замітки справляємо також на адресу тих провінціанальних концертних комітетів в Галичї, що для заманєня публики на вечерниці в роковини смерти Шевченка, устроюють по вечерницях танці.

— **В приватній жєньській гімназії** концес. красвою радою шкільною властительки і директорки п-ні Каммерлінг, відбув ся іспит з кінцем місяця червня с. р. Про вельми корисний розвій той школи сьвідчать найлучше класифікація учениць за II півр. сего року шк. В I. класї класифіковано 40 учениць. З тих одержало I. степєнь з відзначєнем 13 уч., перший степєнь 27 уч. В II. кл. класифік. 16 уч., з тих одержало I. степ. з відзнач. 6 уч., перший степ. 10 уч. В III. кл. класиф. 22 уч., з тих одержало I. степ. з відзнач. 5 уч., перший степ. 15 уч., поправку з I. предм. 2 уч. В IV. кл. класиф. 13 уч., степєнь I. з відзнач. одержало 9 уч., перший 4 уч. В V. кл. класифік. 19 уч., перший степ. з відзнач. одержало 0 уч., перший 7 уч. Крім директорки, іспитованої учительки на школи середні, учили в тїй гімназії професори: Др. Тадей Мандибур, др. Володимир Левичкий, Зидор Громницький, Роман Цеглинський, Григорій Наливайко, Казимир Ціммерман, Ковсінювский, Рінка, Тройнар, Маєрський і пр. Язык викладовий польський. Вииси і наука в тїй гімназії розпочинають ся з початком вересня в новім льокалі при улиці Баторого ч. 11. у Львові.

— **Огні.** В Турі великій, долиньского повіта, згоріло 5 селянських загород. — В Юсківцях, золочівського повіта, знищив огонь 40 мешкальничих домів, 20 стаєв, 29 етоділ і 4 шони. Шкода виносить поверх 60.000 К. — В Бориславї згорів оноді нафтовий закон ч. 39. Шкода виносить 10.000 К.

— **Конкурс.** Виділ Руского Товариства педагогічного у Львові розписує конкурє на прийняте учениць до Інституту Товариства ім. Шевченка і приватної рускої учительської семінарії жєньської. Інститутки отримують опіку, поміщенє, харч, світля, услугу і наукову поміч, до чого Виділ постарав ся о кваліфіковану учительку. Услівя прийняте слїдуючі: Місячна оплата 45 К, одноразова оплата за зіпсутє меблів 8 К, вишєве 2 К. За пранє доплачує ся 2 К місячно. За уживанє фортевяну доплачує ся 5 К річно. Інститутки мусять посїдати відповідну скількість біля, постіль і ліжка. Зголошена належить присилати на руки члена Виділу п. С. Герусїнського у Львові ул. Сикєтуска ч. 47. найдалше до дня 1. сєрпня с. р. — *Канцєлярія Руского Товариства педагогічного у Львові.*

— **З перемиської єпархії.** В пропозицію прийняті на парохію Гордиія, самбірекого дек.: Лев Мацуский, Макс. Зятек, Іван Литинський, Волод. Бачинський, Йосиф Відинський, Іван Сорочевич, Ант. Блонський, Волод. Вахнянин, Іван Господарский, Ник. Несторович, Мирон Лазоршин, Макс. Дуркот, Евг. Хоминський, Іван Лисакевич, Іван Прокоп, Теодор Крушинський, Лев Стеців, Диониз Домбровский; на парохію Пристань, угнівского дек.: Лев Пясецкий, Іван Головка, Стефан Мацюрар, Гр. Коровець, Іван Вирка.

Всячина.

— **Страйк і демонстрації.** У Львові застрайкували вчера будівельні робітники, домагаючи ся висшої платні. До страйку пристало вчера до півтора тисячки мулярів, камінярів, тєслів, зарібників і т. д. По вічу на повиставовій площі прийшли страйкарї чвірнями до міста і зайшли від ул. Осолінських, де є льокаль їх стоваришеня, на ул. Хорунщини, аби дістати ся під Slowo polskie, котре містять ся тепер під одним дахом з дирекцією домен і лісів. Однак поліція замкнула приступ на пл. Домбровського, а коли напір півтора тисячки робітників мав передерти кордон поліції, поліціянти добули шабелі і розі-

гнали товпу. Страйкарї зібрани ся коло свого льокалю на ул. Осолінських і там докучали поліції, яка то в одну то в другу улицю загонила людей, а зглядно хлопців, відповідно до сторони, звідки кидало камінєм. Вечером товпа страйкарів напала на контору Slow-a p. при ул. Таньскої за готєлем Жоржа, виломла зелїзними штабами стору, вибила дорогі шибї і порозмітувала всі книжки по улиця. Звідтам пересунула ся товпа на ул. Бернштайна і вибила шибї в редакції жаргонового «Ідішес таблят-у» та в тов-ї споністів. Спокій настав дєсь коло 11. год. в ночи. Перед редакцією Sl. p. стояло до того часу кількадесть поліціянтів.

— **Місто Теодозия,** куди оподї заїхав — як звисно — збунтований російський панцирник «Князь Потемкин», лежить на полудневій кінчині Криму і числить 27.000 мешканців. Залоза Теодозий складає ся з одного полку піхоти. Хороше положєнє міста і здоровий воздух стягають до него богато літників. Початки Теодозий сягають дуже давних часів. Заосмотрювало оно цілу Грецію в збіжє. Збурєнє в II. віці по Христї, піднесло ся знов під зміненою назвою Каффа і перейшло під панованє рєпублики в Генуї, котра устроїла там торговельні склади і пристань для своїх кораблів. В хвилях найбільшого розвитку числила Каффа 150.000 мешканців. В р. 1475 здобули єї Турки, а недовго по тім дістала ся она в руки Татарів. Місто цілком змінило ся. Татари устроїли в нїм торги невільників, продаючи живий товар, добуваний понайбільше на Руси. Невільники ішли звідєсь до Азії і Африки. В році 1771 займили місто Росіяни і від того часу належить оно до Росії. З давнїйших часів задержало ся на Теодозії кілька хороших мечетів. Крім того має Теодозия 9 церков і кілька жидівських біжниць.

Телеграми

з дня 11. липня.

Відєнь. Politik доносить, що міністер-президент бар. Гавч поїде в сїх днях до Ішлю, аби зложити цісарєви звіт у внутрішної політики і одержати директиву що до Угорщини. З Ішлю поїде бар. Гавч до Карльсбаду на довшу курацію.

Льондон. Daily Express пише, що панцирник «Князь Потемкин» одержить нову назву.

Токіо. Япаниці заняли в суботу Корсаковск, столицю Сахалїну. Росіяни свалили місто і цофнули ся на північ.

Бєрлін. Loc. Anz. доносить з Мариєнбаду, що там має ся стрїтати переквій шлах з англійским королєм і австро-угорским амбасадором в Льондонї. Має приїхати також цісар Франц Йосиф. На сїм зізді має порушити ся випадки в Росії.

Тифліс. Оноді підчас арештованя кількох робітників кинєно бомбу, котра убила поліційного офіцера а інших двох ранила. В місті розрухи. Торговлі позамикані. Часописи не виходять. Торговельний рух станув.

Бєрлін. Kleines Journal доносить, що дня 2. сєрпня Болгария оголосить ся королівством.

Букарєшт. По здачі «Потемкина», торпєдовец ч. 207, який єму товаришав, донїє, що не піддасть ся і радше поїде до Севастополя. Торпєдовцєви приказано сєйчас забрати ся з порту в Констанци. Він відплив в напрямї до Севастополя.

Господарські, промислові і торовельні вісти.

— **В Товаристві взаїмних обезпечєнь «Дністер»** видано в місяци червни с. р. 14.918 важних полїє на суму 14.807.623 К обезпечєної вартости з премією 150.474 К. Разом в першїм півроці видано 78.390 важних полїє з премією 786.075 К 63 с; попередного року за той сам час було 68.877 важних полїє з премією 663.387 К 56 с., отже сего року о 9513 полїє і 122.688 К премії більше.

Шкід в червни було 242 случаїв, разом від початку року по кєнєць червня було 837 шкід, котрі разом з коштами ліквідації виносять 466.270 К 63 с; з того по потрученю части реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 214.497 К, в порівнаню з роком попередним є сего року о 4 шкід і о 10.881 К відшкодовань менше.

Фонди Товариства виносить 1.241.494 К 29 с.

Дирекція.

